

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ВІДДІЛ ОСВІТИ НОВОЯВОРІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

**ОЦІНЮВАННЯ/ЕВАЛЮАЦІЯ
ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
НОВОЯВОРІВСЬКОГО ЗЗСО І-ІІІ СТУПЕНІВ №1
ЯК ВИХОВНОГО ПРОСТОРУ**

Укладачі:

Хоча М.І. заступник директора з НВР

Романів О.М. вчитель інформатики

Дмитрик О.М. практичний психолог

Смук Н.Я. педагог-організатор

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Стислий опис методики дослідження.....	5
Розділ 2. Аналіз результатів дослідження.....	11
2.1. Безпечне освітнє середовище.....	11
2.2. Виховний простір сповнений довіри.....	15
2.3. Демократичний виховний простір.....	18
2.4. Патріотичний та культуротворчий виховний простір.....	20
2.5. Відкритий виховний простір.....	23
Висновки та рекомендації	25

Вступ

Виховний простір — це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра самореалізується. Це не тільки середовище, а й духовний простір учня і педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. У ньому має бути представлений весь спектр цінностей, розвиток яких залежить від того наскільки якісним є освітнє середовище: безпечне, відкрите, демократичне, насичене патріотизмом, зорієнтоване на культуротворення, сповнене довіри.

Основними вимогами до створення виховного простору є безпечне освітнє середовище та психологізація як здатність враховувати у комплексі всі зовнішні й внутрішні впливи на дитину й одночасно творити духовно-творче розвивальне середовище; відкритість до соціуму, діяти у співпраці з сім'єю, громадськістю; залучення дітей до розв'язання суспільно значущих і особистісних життєвих проблем, формувати досвід громадянської поведінки; розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів навчально-виховного процесу; життєтворчість як здатність забезпечити дитині можливість облаштувати власне життя, творити колективні та міжособистісні взаємини; педагогічна культура вчителів і вихователів, невіддільними (частина/ознака) особливостями якої є людяність, інтелігентність, толерантність, розуміння, здатність до взаємодії; педагогічний захист й підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем та в індивідуальному саморозвитку, забезпечення їхньої особистісної недоторканності та безпеки; самореалізація людини в особистісній, професійній та соціальній сферах її життєдіяльності.

Демократичні відносини у шкільній спільноті створюють кожному учневі можливості для самоствердження та забезпечують безперешкодні умови для вияву активності й самореалізації, а опора на національні традиції та відкритість дає змогу вихованцям сформувану свою ідентичність. Ключова вимога до виховного простору – гармонійність, яка забезпечується тільки при умові єдності різних педагогічних впливів на свідомість, почуття й поведінку учнів в освітньому

процесі. Тому виховники повинні виступати у цьому просторі водночас як індивідуальності, кожен з яких – неповторний зразок соціально зрілої особи та члени колективу, які свідомо і злагоджено реалізують цілі виховання.

24 квітня 2024 року у Новояворівському закладі загальної середньої I-III ступенів №1 було проведено моніторингове дослідження, метою якого є оцінка якості освітнього середовища ЗЗСО як виховного простору. Респондентами анкетування були педагоги, учні 4-х, 8-х і 10-х класів та батьки (опікуни) цих дітей.

За результатами дослідження можна отримати відповідь на орієнтовні ключові питання оцінювання якості освітнього середовища як виховного простору:

- відповідність освітнього процесу ЗЗСО в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проєктів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проєктів).

Аналіз звіту дослідження буде корисним для педагогічного колективу закладу освіти, батьків та вихованців. Врахування результатів дослідження якості освітнього середовища допоможе в організації превентивної роботи в школі, плануванні виховних справ згідно з очікуванням спільноти, організації взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Розділ 1

Стислий опис методики дослідження

Дослідження якості освітнього середовища як виховного простору у 2024 році проводиться в рамках заходів, передбачених проєктом «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7), відповідно до наказу Департаменту освіти і науки Львівської облдержадміністрації № 02-01/01/115(п.4.2) від 01.04.2024р., листа Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти № 112 від 03.04.2024 року, наказу відділу освіти Новояворівської міської ради 302-02/38 від 05.04.2024 року. Оцінювання якості освітнього середовища у 2024 році проводиться в закладах загальної середньої освіти, які мають статус ліцею або претендують на такий. Мета досліджень - оцінка якості освітнього середовища ЗЗСО-ліцеїв як виховного простору. Інструмент дослідження – е-анкети.

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору:

- оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини ІІ 2027 року, а саме: безпечний, сповнений довіри, демократичний, патріотичний, культуротворчий (розвивальний, такий, що мотивує пізнавальну діяльність), відкритий (інклюзивний);
- окреслення кола потреб закладу та визначення напрямів співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи;
- визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Оцінювання якості освітнього середовища ЗЗСО як виховного простору

було проведено шляхом е-анкетування учнів 4-х, 8-х, 10-х класів (анкети розраховані на час до 45 хв) та педагогів школи (анкета - до 60 хв), а також батьків (опікунів) учнів 4, 8 і 10 класів (анкети – до 60 хв). Анкетування учнів 4-х та 8-х, 10-х класів та педагогів відбувалося в закладі освіти у комп'ютерних класах та у класах з доступом до інтернету, відповідно до графіка (Додаток 1).

Орієнтовні ключові запитання оцінювання (евалюації) якості освітнього середовища як виховного простору, на які можна отримати відповіді за результатами цього дослідження:

- відповідність освітнього процесу ЗЗСО в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів).

Анкетування учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбувалося під керівництвом інструктора на визначених уроках, у присутності шкільного психолога. Попередньо шкільний психолог продемонструвала дітям створені психологом відео та провела з ними бесіду про призначення та специфіку анкетування. Інструкторка роз'яснила учням, для чого проводиться дослідження та як слід виконувати анкету, наголосила, що анкетування анонімне і обрані учнями відповіді не будуть доведені до відома вчителів та батьків. Анкетування учнів, що навчаються дистанційно проводилось за тим самим алгоритмом, що й анкетування батьків. Вони отримали покликання, логін і пароль для входу в програму в день проведення анкетування у ЗЗСО.

Анкетування батьків учнів - у їхній вільний час впродовж доби, на яку призначене анкетування (24 квітня 2024 р.). Для цього класні керівники надіслали

їм покликання, інструкцію з проходження е-анкетування та логін і пароль.

Дослідженням було охоплено 73 учителя, 82 учні – 4-х класів (з них 42 дів.), 95 учнів 8-х класів (з них 52 дів.), 51 учень – 10-го класів (з них 28 дів.) та батьки (опікуни) - 71. Серед респондентів переважають учні, які добре навчаються (Додаток 2).

Щодо вчителів, то участь у дослідженні взяли 15 учителів початкових класів, 19 - учителі математики або/і природничих дисциплін, інформатики і технологій, 29 - учителі гуманітарних дисциплін (мови, літератури, історії, мистецтв) та фізичної культури, 10 педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (вчитель фізичної культури, педагог-організатор, шкільний психолог, соціальний педагог, заступник директора, який/яка відповідає за організацію виховання, директор). Працівників з педагогічним стажем до 10 років – 7, від 11 до 20 років – 3, працівників з педагогічним стажем понад 20 років - 63.

Серед батьків (опікунів) 8-х, 10-х та 4-х класів переважали жінки; особи віком до 35 років – 14 особи, від 36 до 45 років – 50 осіб; 46 і більше років – 7 осіб; Половина опитаних батьків мають вищу освіту, середню або середню спеціальну (не педагогічною) - 37,5%.

Участь у дослідженні педагогічних працівників, батьків та учнів дозволяє проаналізувати систему виховного простору школи з різних позицій, всебічно підійти до виявлення проблем виховання та очікувань респондентів. Проаналізувавши відповіді на ключові питання, можна визначити наскільки виховний простір ЗЗСО відповідає регіональному стандарту:

- Безпечний: гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (*чисто, тепло, смачно, гарно*), психологічний комфорт (*радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо*), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

- Сповнений довіри: панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (*відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незаможних, осіб з інвалідністю тощо*), справедливість (*зокрема в оцінюванні*), толерантність (*чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажають через помилку*), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- Демократичний: гарантоване право участі (*педагогів, учнів, батьків*) в житті освітньої спільноти, не обмежується свобода висловлювання (*чи дають слово, чи не зацькують, чи не карають за критичні вислови*); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (*збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення*); дієво працюють органи громадського врядування (*педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет*), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправні учасники освітнього процесу, педагоги зважають на думку учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (*виступають, пропонують*) у педрадах (*з правом дорадчого голосу*), нарадах при директорі (*якщо порядок денний зачіпає їх інтереси*), щорічних зборах колективу школи тощо.
- Патріотичний (*орієнтованим на формування ідентичності політичного українця*): спілкування у закладі виключно українською мовою (*окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування*), поважне ставлення до державних символів України (*поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба*), вшанування героїв України, рідного краю (*історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів*), школи (*місця пам'яті, заходи*), турботливе ставлення до культури і природи (*акти вандалізму відсутність/заходи протидії*), знущання над тваринами (*відсутність/заходи протидії*), культуроохоронна і природоохоронна

діяльність), забезпечення можливості пізнавати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявлення поваги до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набуття досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

- **Культуротворчий** (розвивальним, мотиваційний до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працює бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).
- **Відкритий (інклюзивним)**: є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як

комунікують учні; чи комунікують батьки).

Дане дослідження дозволяє дати відповіді на такі ключові питання:

1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?
2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?
3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?
4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?
5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Виконавцями дослідження були працівники закладу: заступник директора з навчально-виховної роботи Хоча Марія Ігорівна, практичний психолог Дмитрик Ольга Михайлівна, вчителька інформатики Романів Оксана Михайлівна, педагог-організатор Смук Надія Яківна.

В процесі проведення дослідження не виявлено порушень, тому негативних впливів на результати досліджень не було. Строге дотримання процедури проведення моніторингу, зміст анкет та характеристики респондентів дають підстави визнати змістовність отриманих даних правдивими.

Розділ 2

Дослідження якості виховного простору школи

2.1. Безпечне освітнє середовище

Ключове питання: *У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?*

Якість освітнього середовища насамперед залежить від комфортного перебування учасників освітнього процесу у приміщеннях школи, відчуття позитивної перспективи, відсутності булінгу, наявності педагогічного захисту і підтримки дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

Аналізуючи відповіді респондентів на ключові питання, які вказують на безпечність освітнього простору можна зробити такі висновки:

- *Чи подобається вам відвідувати школу?*

Здобувачі освіти 4-х, 8-х, 10-х класів з радістю відвідують школу, тому що їм подобається вчитися та проводити час зі шкільними друзями. Зокрема учні 4 класів - близько 50%, 8 класів - 62,70%, 10 класів - 73,68%. Переважна більшість батьків також стверджує, що їхня дитина здебільшого охоче ходить до школи (59,32%). Це означає, що учням комфортно в школі, їм хочеться кожен день переступати поріг навчального закладу, та свідчить про сприятливу атмосферу в класних колективах та ЗЗСО. Саме від цього і залежить якість освіти, виховання та психологічного здоров'я дитини (Додаток 3). На думку вчителів, невинуваті пропуски уроків трапляються досить рідко (67,05%). Батьки теж погоджуються, що учні рідко пропускають уроки без поважної причини (38,98%).

- *Чи смакувала вам гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні?*

Здобувачі освіти відзначають, що у школі добре готують, їжа завжди підігріта і смачна. Так вважають 51,22 % учнів 4 класів та близько 30 % батьків. Більшість

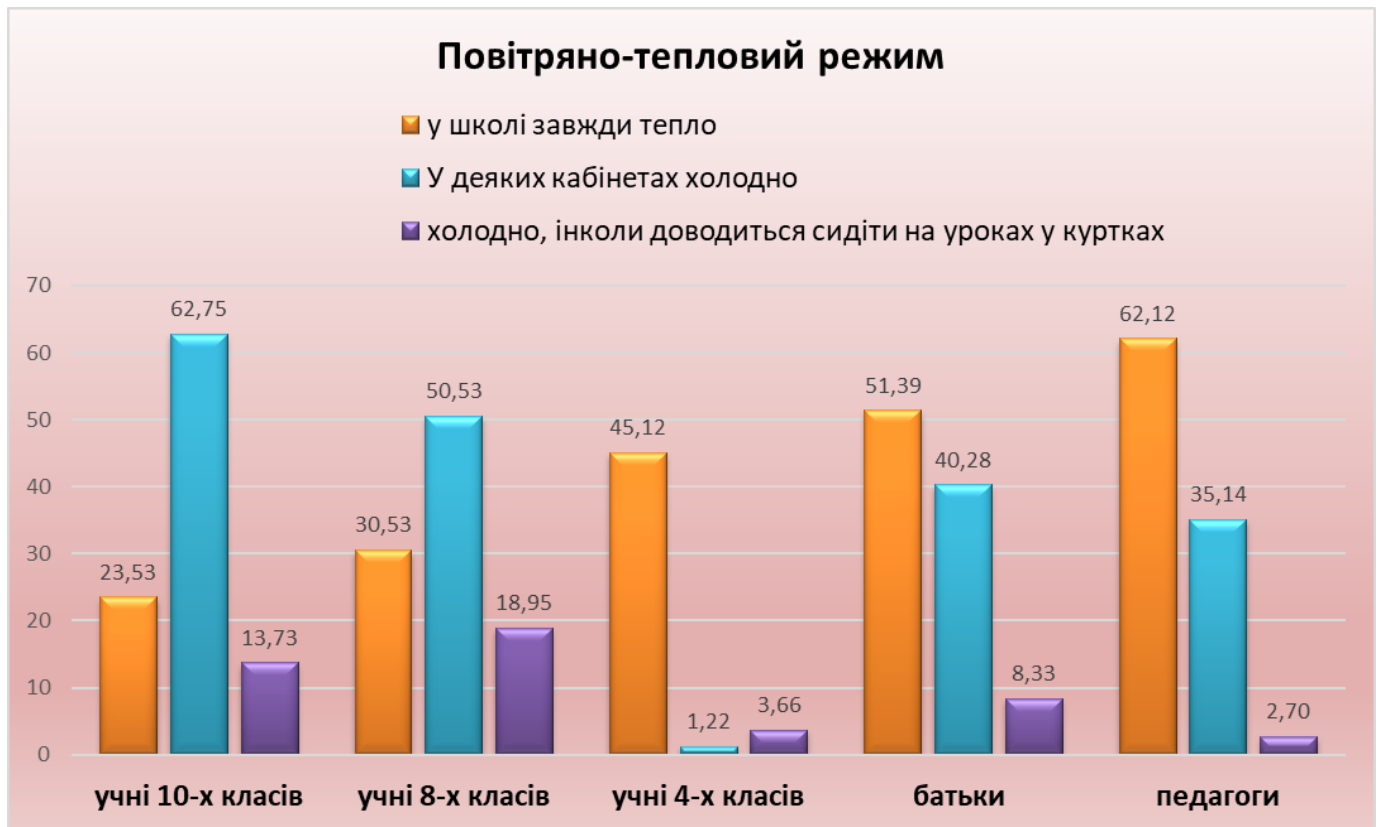
старшокласників не харчуються в шкільній їдальні, проте третина учнів 8 та 10 класів зазначають, що їжа у їдальні смачна, а деколи – ні. Це свідчить про різні смакові уподобання учнів. Своєю чергою половина педагогів вважають, що їжа у шкільній їдальні не завжди відповідає вимогам здорового харчування, хоча третина стверджує, що їжа все-таки відповідає нормам повністю.

- *У яких умовах ти перебував у школі минулого навчального року?*

Учні 4 класів вважають, що у їхньому класі достатньо тепло, клас добре освітлюється, у коридорах і класах чисто. Здобувачам освіти подобається перебувати у приміщеннях класу, школи, що сприяє навчанню та ефективному відпочинку на перервах. Респонденти 8 класів та 10 класів зазначають, що іноді у деяких кабінетах буває прохолодно, але водночас третя частина старшокласників стверджує, що у школі завжди тепло.

Батьки ж відзначили, що в осінньо-зимовий період достатньо тепло, у класах достатньо світла для читання та письма, педагоги теж вважають, що у класних приміщеннях тепло та вони належно освітлюються.

- Чи є у закладі освіти учень/учениця/учні над якими збиткуються?

Переважна більшість педагогів стверджує, що булінгу (цькування) над учнями у школі немає. З цією думкою погоджується половина опитаних батьків. Третя частина батьків та педагогів зазначили, що таке явище зустрічається рідко. Половина опитаних четвертокласників відповіли, що проявів булінгу у школі немає, такої ж думки третина восьмикласників та учнів 10-х класів. Варто зазначити, що половині опитаних старшокласників не відомі такі випадки. Проте у класних колективах інколи присутні насмішки над учнями.

- Як часто траплялися цьогоріч або під час ваших минулорічних подорожей, учнівських вечорів або інших шкільних заходів такі випадки? (куріння цигарок, вживання алкогольних напоїв та інше)

Аналізуючи відповіді респондентів щодо куріння цигарок, вживання алкогольних напоїв, вдихання чи нюхання учнями одурманюючих речовин, можна зробити висновки, що прояви цих шкідливих явищ не є поширеними.

З вищезазначеного можна стверджувати, що освітнє середовище закладу є сприятливим і для перебування, і для навчання учнів. Більшість відповідей респондентів свідчать про належний тепловий режим, освітлення, якісну і смачну їжу у шкільній їдальні, а також чистоту у класах, коридорах. Здобувачі освіти обізнані з правилами поведінки під час навчально-виховного процесу, в умовах надзвичайних ситуацій, пожежі, повітряної тривоги. Так відповіли майже всі

педагоги та батьки. Третина батьків стверджує, що невинуватених пропусків уроків - немає, з ними погоджується близько 7% педагогів.

2.2. Виховний простір сповнений довіри

Ключове питання: *Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?*

Довіра - це певний стан психологічного внутрішнього спокою, що проявляється за відсутності подразників та переживань. Коли відсутні прояви дискримінації за різними соціальними ознаками, є можливість вільно висловлювати свою думку, дискутувати, існує взаєморозуміння та співпраця між учасниками освітнього процесу. На скільки виховний простір сповнений довіри можна побачити, аналізуючи відповіді на ключові питання:

- *Кому з вчителів Ти довіряєш настільки, що можеш попросити поради, звернутися за підтримкою?*

Класному керівникові та усім учителям, які мене навчали та навчають

- 41,79% - 10 кл.
- 47,37% - 8 кл.

- 53,78% - 4 кл.

Керівництву закладу освіти

- 14,93% - 10 кл.
- 14,74% - 8 кл.
- 28,05% - 4 кл.

Старшокласники можуть попросити поради, звернутись за підтримкою до декількох учителів, що свідчить про усталені відносини з дорослими і позитивний досвід спілкування. Більшість четвертокласників відкриті та довіряють усім учителям, з них хлопці - 23,17%. Здобувачі освіти знають, що у них є можливість поспілкуватися зі шкільним психологом, якщо у них виникне потреба. Однак є невеликий відсоток учнів, котрі нікому не довіряють (10 кл. - 31,34% ;8 кл. - 29,51%; 4 кл. - 2,44%).

Водночас між педагогами та батьками (опікунами) учнів є довірливі і відкриті взаємини. Про це свідчать позитивні відповіді значної кількості батьків та учнів 8-х класів, які вважають, що їхні батьки довіряють учителям (*Додаток 4*).

Між педагогами та адміністрацією закладу теж склалися довірливі та відкриті відносини. Половина опитаних педагогів відповіли, що вчителі та дирекція разом розв'язують проблеми, довіряють одне одному, а інша половина педагогів вважає, що краще розв'язувати проблеми самостійно.

- *Чи прозора система оцінювання у школі?*

На дане питання половина батьків дали ствердну відповідь, а третина опитаних відповіли, що вчителі не завжди пояснюють, чому поставили ту чи іншу оцінку. На думку педагогів, система оцінювання є прозора, проте є моменти, які потребують додаткового пояснення щодо оцінювання.

Учні 8-х класів погоджуються з цим твердженням на 30% і зазначають, що їхні знання інколи оцінюють справедливо, інколи - ні (47%).

Подібна картина спостерігається у відповідях учнів 10-х класів: 20% з них вважають, що всі вчителі оцінюють справедливо, та 40% - інколи оцінюють справедливо, інколи - ні. Четвертокласники стверджують, що їхні знання

оцінюють справедливо та вчителі завжди заохочують учнів запитувати і пояснюють незрозумілі теми.

На запитання: “Якщо тобі було складно зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали тобі у ній розібратись?” учні відповіли, що вчителі ЗЗСО завжди заохочують запитувати і пояснюють незрозумілі теми. Так вважають 38,95% учнів 8-х класів та 29,85% учнів 10-х класів. Більша частина опитаних старшокласників зазначають, що це залежить від учителя і від теми уроку.

Більша половина опитаних батьків (опікунів) учнів вважають, що їхня дитина може розраховувати на розуміння, підтримку педагогів, якщо звернеться з особистими питаннями або проханням про допомогу від більшості вчителів. Своєю чергою вчителі відповіли, що також відкликаються на звернення учнів із запитанням чи проханням про пораду і ще третина з них допомагають, якщо мають вільний час та можливість. Відповіді педагогів підтверджують, що значна частина учнів звертаються до них з особистими питаннями.

- *Якими є повсякденні відносини між учасниками освітнього процесу у закладі освіти?*

На думку батьків відносини між однокласниками їхньої дитини є товариськими та довірливими. Відносини між учнями і педагогами - партнерські та товариські. Між батьками учнів теж існують хороші відносини, побудовані на довірі та партнерстві.

Аналізуючи відповіді педагогів щодо міжособистісних взаємин вчителів, то вони є партнерськими. Педагоги найчастіше співпрацюють. Така ж картина спостерігається у взаємовідносинах педагогів та дирекції, що свідчить про професійний підхід до роботи. Характер міжособистісних відносин учнів та педагогів побудований на довірі, партнерстві; батьків та педагогів - партнерстві.

Зазначені відповіді вказують на здорові довірливі та товариські взаємовідносини між усіма учасниками навчально-виховного процесу.

2.3. Демократичний виховний простір

Ключове питання: ***Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?***

При демократичному стилі виховання гарантоване право участі кожного в житті освітньої спільноти. Педагог не тільки зацікавлений в успіхах учня, а й прагне допомогти їх досягти. Він бере активну участь у виховному процесі, будуючи його як співпрацю, в якій кожна зі сторін бере на себе певні зобов'язання. Діти мають права і обов'язки, що відповідають їхньому віку, можуть вільно висловлювати власну думку з якою рахуються педагоги та батьки. Ні вихователі (педагоги чи батьки), ні вихованці не звільняються від відповідальності, вони співпрацюють та можуть впливати на життя освітньої спільноти.

Про це свідчать наступні результати:

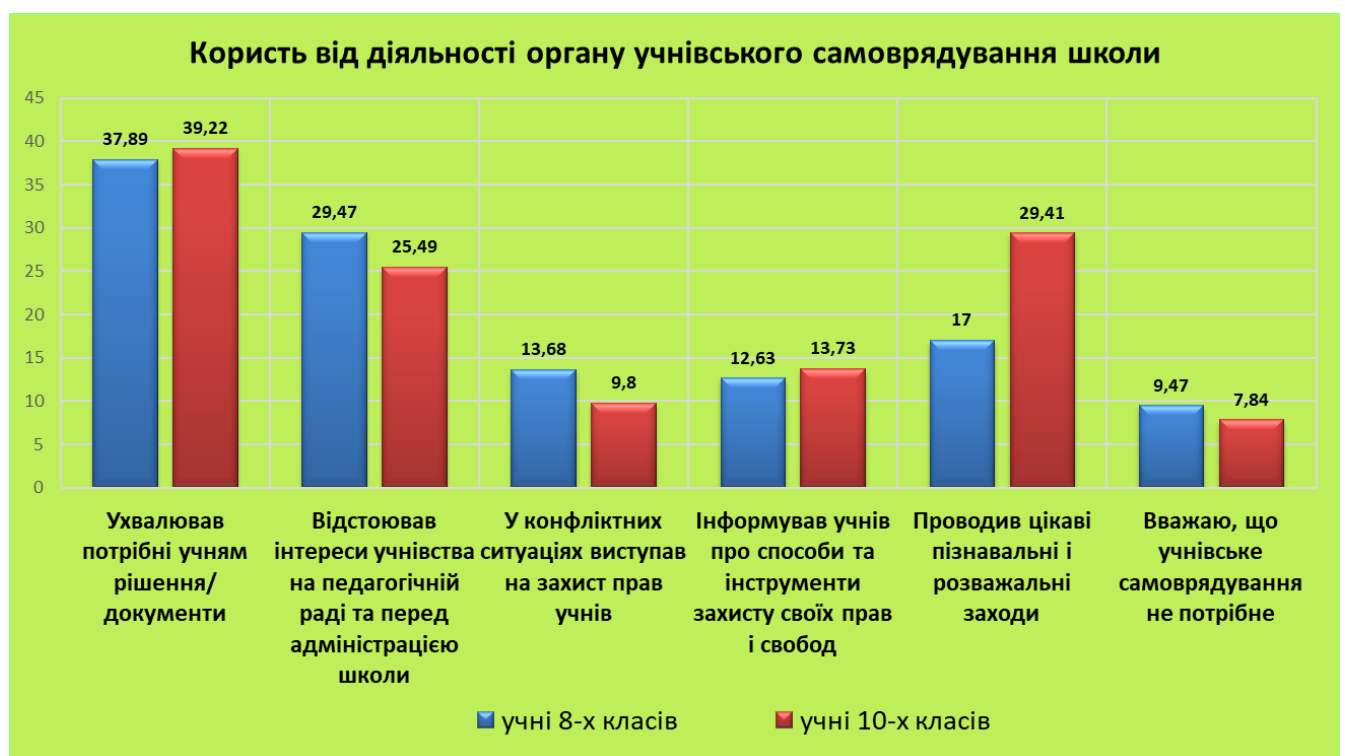
- *Чи можете Ви на уроці та позаурочних заходах висловити свою думку?*

Переважаючи більшість респондентів 10-х, 8-х, 4-х класів відповіли, що можуть і

на їх думку зважають. Вчителі відповіли, що адміністрація та педагогічний колектив заохочують учнівство вільно висловлювати свою думку про заклад, взаємини з педагогами.

У школі активно діє учнівське самоврядування про яке знають усі учасники освітнього процесу, знають про процедуру виборів та чим саме займається. А це свідчить про демократичний простір у закладі освіти. На запитання “Чи знаєш ти правила, за якими організовано учнівське самоврядування?” учні 4-х класів відповіли, що в основному ознайомленні з ними (Додаток 5)

- *Яка користь від минулорічної діяльності органу учнівського самоврядування школи, його чинного складу?*
 - Ухвалення розроблених самими учнями рішень. Про це говорить -37,89% учнів 8- х класів, 39,22% - 10-х класів.
 - Інформування учнів про способи та інструменти захисту своїх прав та свобод. Так вважають 12,63% учнів 8 - х класів, 13,73% - 10-х класів.
 - Організація та проведення цікавих, пізнавальних і розважальних заходів. Учні 8-х класів погоджуються з даним твердженням на 17%, 10-х класів - 29,41%.

Вибори до органів учнівського самоврядування відбуваються прозоро з дотриманням правил та процедури. Дирекція та педагоги зважають на рішення органів учнівського самоврядування та думку учнів. Своєю чергою учнівське самоврядування звітує про свою роботу на щорічних зборах та засіданнях парламенту.

2.4. Патріотичний та культуротворчий виховний простір

Ключове питання: *У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?*

Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації. Приналежність до народу закладена генетично і передається від одного покоління до іншого. У навчальному закладі спілкуються виключно українською мовою та шанобливо ставляться до символів нашої держави.

Учні 4-х класів у своїх відповідях зазначили, що знають історичні постаті, шанують національні символи, вміють виконувати Гімн.

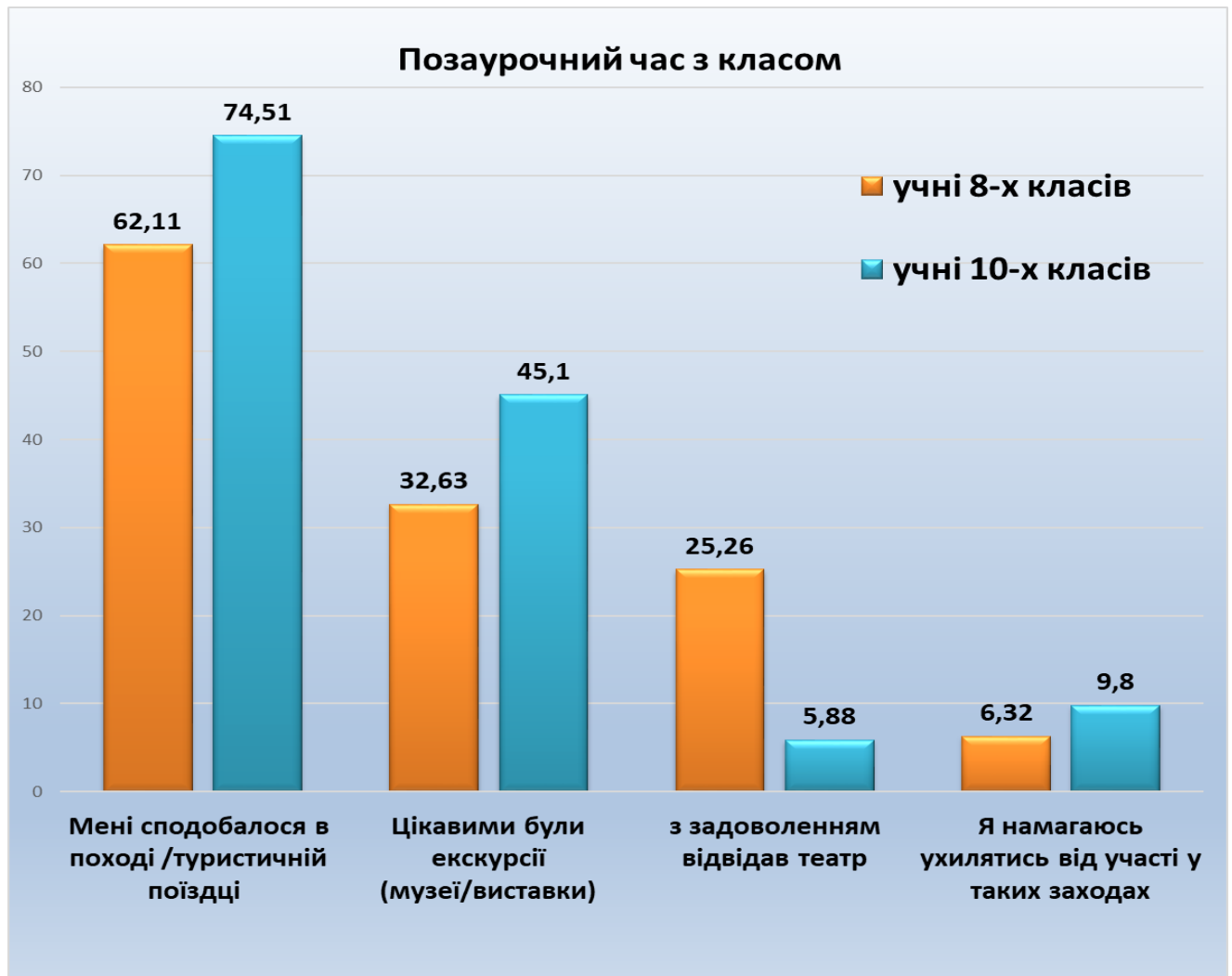
Четвертокласники охоче пізнають культуру і надбання рідного краю, беруть участь у майстер-класах, вікторинах, квестах, екскурсіях. Це ствердили $\frac{2}{3}$ учнів. На запитання «*Чи траплялися з боку учнів твоєї школи неповага до державних символів України*» респонденти відповіли, що ні, у школі всі шанобливо ставляться до державних символів України.

Учнів 8-х, 10-х класів вказали на те, що школа пробудила у них інтерес до історії рідного краю, України, будівничих української культури та держави.

На питання: «*Чи сподобались тобі екскурсії (в музеї, вулицями, рідним краєм), на які клас вирушав минулого навчального року?*». Переважаюча більшість

учнів відповіли, що їм було дуже цікаво, проте 6-9% відсотків учнів 8-х, 10-х класів відповіли, що намагаються ухилятися від участі в таких заходах.

Респондентам сподобалось проведення минулого року шкільних заходів до важливих днів чи пам'ятних дат. Частина учнів зазначила, що саме завдяки урокам чи позаурочним заходам їх зацікавив хтось із сучасних або історичних діячів.

Отже, можна зробити висновки, що відповіді респондентів свідчать про патріотичний дух закладу освіти.

Формуючи культуротворчий виховний простір заклад освіти сприяє розвитку творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу, використанню активних та інтерактивних методів навчання, проведенню змагань, турнірів, конференцій, подорожей тощо.

Проаналізувавши відповіді на наступні питання, можна зробити висновки наскільки виховний простір є розвивальним та мотивуючим до навчання.

На запитання: *“Чи вчителі, які минулого навчального року організовували позаурочні заходи, достатньо dbали, щоб вони були цікавими і потрібними учням?”* відповіді були такі:

Більшість батьків учнів відповіли, що усі педагоги dbали й загалом успішно організовували позаурочні заходи, учні 8-х класів погоджуються з думкою батьків на 50%, учні 10-х класів - 35%. Окрім цього учні стверджують, що брали участь в усіх заходах, якщо мали таку можливість. Учні беруть участь у тематичних конкурсах, турнірах: в одному чи у кількох - третина респондентів. Більшість педагогів схвалюють роботу колег щодо організації позаурочних заходів.

На уроках вчителі дуже часто практикують роботу в парах, групах. Про це свідчать також результати відповідей учнів на запитання *«Тобі подобається працювати на уроках в парі з кимось чи у групі?»* Для учнів 4 класів це цікаво, старшокласникам теж до вподоби такі форми роботи.

Чим корисною була для Тебе минулого навчального року шкільна бібліотека?

Учні відповіли, що часто брали книги для читання (40%), інколи використовували читацький зал (30%), половина опитаних зазначає, що лише отримують підручники у шкільній бібліотеці. На думку батьків, їхні діти систематично позичають для читання літературу, консультуються щодо потрібної інформації. Переважаюча більшість педагогів вважають, що шкільна бібліотека здійснює інформаційний супровід освітнього процесу, сприяє формуванню інформаційної компетентності, зберігає інформаційні ресурси закладу.

В закладі освіти виховуються всебічно розвинені особистості, з почуттям власної гідності, честі, відповідальності та впевненості у собі.

2.5. Відкритий виховний простір

Ключове питання: *Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?*

Серед основних питань, які оцінюють на скільки відкритий виховний простір є:

- *Як учні ставляться до школярів з особливими освітніми потребами?*

Здобувачі освіти ЗЗСО ставляться до учнів з особливими освітніми потребами так само, як і до більшості школярів. Батьки зазначають, що їхні діти відкриті до спілкування, проявляють увагу та турботу. Це свідчить про формування позитивного ставлення до дітей з особливими потребами. Педагоги створюють у класних колективах атмосферу дружніх дитячих відносин. Усі діти, незалежно від стану їхнього здоров'я, статі, раси, походження мають однакові права і можливості.

- Чи була можливість в учасників освітнього процесу спілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, захисниками Батьківщини?

Аналізуючи відповіді респондентів, у закладі освіти відбувались зустрічі за участю активістів громадських організацій, волонтерів, захисників Батьківщини. Заклад освіти відкритий до спілкування. Дирекція підтримує ініціативи батьків (опікунів), що стосуються освітнього процесу. У кожному класі є створено батьківський комітет, який є активним організатором виховних справ. Частина батьків зазначає, що вони були задіяні у виховних заходах, теж саме стверджують педагоги.

Залучаючи батьківську спільноту до співпраці та вивчення думки батьків, педагоги використовують різноманітні форми роботи:

За даними анкетування та аналізу відповідей батьків, можна стверджувати, що школа формує відкритий виховний простір. Керівництво чує учасників освітнього процесу, знаходить час для обговорення проблем, враховує пропозиції, а отже, відкрите до спілкування.

Висновки та рекомендації

Провівши дослідження якості освітнього середовища Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №1 в е-форматі можна зробити наступні висновки, що в закладі освіти створені відповідні умови, які захищають учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди.

У закладі освіти діти проводять більшість свого активного часу. Емоційний комфорт і стан здоров'я дітей залежать від дотримання санітарно-гігієнічних норм, якості харчування, належного виконання здоров'язбережувальних практик і безпеки освітнього середовища.

Матеріали аналітичного звіту докладно висвітлюють результати оцінювання освітнього середовища важливих аспектів ефективного функціонування закладу освіти: безпечний простір; повсякденні практики особистого догляду; види навчально-пізнавальної діяльності; взаємодію; особистісно-довірливе спілкування, які окреслюють та узагальнюють умови забезпечення рівного доступу до якісної загальної середньої освіти всіх дітей.

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») виховний простір нашої школи є патріотичним, демократичним, сповненим довіри та відкритим. Дуже малий відсоток вважають його культуротворчим, над чим варто замислитися та спроектувати подальшу діяльність закладу на розвиток даної ланки. Усі учасники освітнього процесу мають єдину мету - створення безпечного, демократичного, патріотичного, культуротворчого, сповненого довіри та відкритого виховного простору. Проте у кожній групі респондентів переважає той чи інший якісний показник освітнього середовища (*Додаток 6*).

Педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному. Учасники виховного простору активно взаємодіють між собою, на що вказують спільні очікування та прагнення більшості педагогів, учнів та батьків щодо завдань виховання. Взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО.

Заклад освіти ставить перед собою завдання виховання свідомого громадянина, патріота України, забезпечення умов для всебічного розвитку учнів та особистісної реалізації в майбутньому. Усі учасники освітнього процесу залучені до виховних справ та громадської діяльності.

Спільнота школи сформована. Основою є довіра, норми моралі та демократії. У педагогічному колективі проводяться заходи для подолання наявних проблем виховання, активно використовуються різноманітні методи та прийоми. Це все свідчить про демократичний, патріотичний та відкритий виховний простір.

Учнівське самоврядування школи відіграє важливу роль для розвитку і підтримки лідерської та громадської активності молодого покоління, розвитку ініціативності та самореалізації.

До участі у заходах залучаються учні різних вікових категорій та частина батьків. Заплановані у виховній програмі школи заходи є ефективні, сприяють формуванню здорового способу життя, виховують свідомого громадянина, забезпечують всебічний розвиток особистості.

Окрім позитивних тенденцій у виховному просторі школи (за результатами відповідей респондентів) трапляються проблеми у міжособистісних стосунках, проте вони не є системними, конфлікти виникають не часто та вирішуються в результаті активної взаємодії, із залученням батьків, психолога та з урахуванням інтересів сторін. Проблемою є те, що частині дітей не подобається вчитися, не люблять спілкуватися з однокласниками, їм не цікаво, нікому не довіряють. Наявний незначний відсоток дітей над якими насміхаються, збиткують.

Потребує покращення шкільне харчування. Новацій має зазнати не тільки шкільне меню, але і форма організації харчування.

Спільними зусиллями всіх учасників виховного простору можна покращити якість освітнього середовища. Здобувачі освіти зможуть формувати та розвивати вміння та навички, беручи активну участь у житті школи,

налагоджувати потрібні соціальні зв'язки, реалізувати свій потенціал та досягти успіху.

Педагогам варто приділити увагу культуротворчій ланці (розвивальним та мотивуючим аспектам до навчання). Використовувати активні та інтерактивні методи навчання, залучити до цього шкільного бібліотекаря, залучити учнів до наукових проєктів, спортивних секції, мистецьких студій, проводити змагання, турніри, конференції тощо. Моделювати ввічливе спілкування у власній взаємодії з учасниками освітнього процесу аби вони поводити себе ввічливо як в закладі освіти, так і за його межами.

Виходячи з вищезазначеного, вносимо наступні рекомендації:

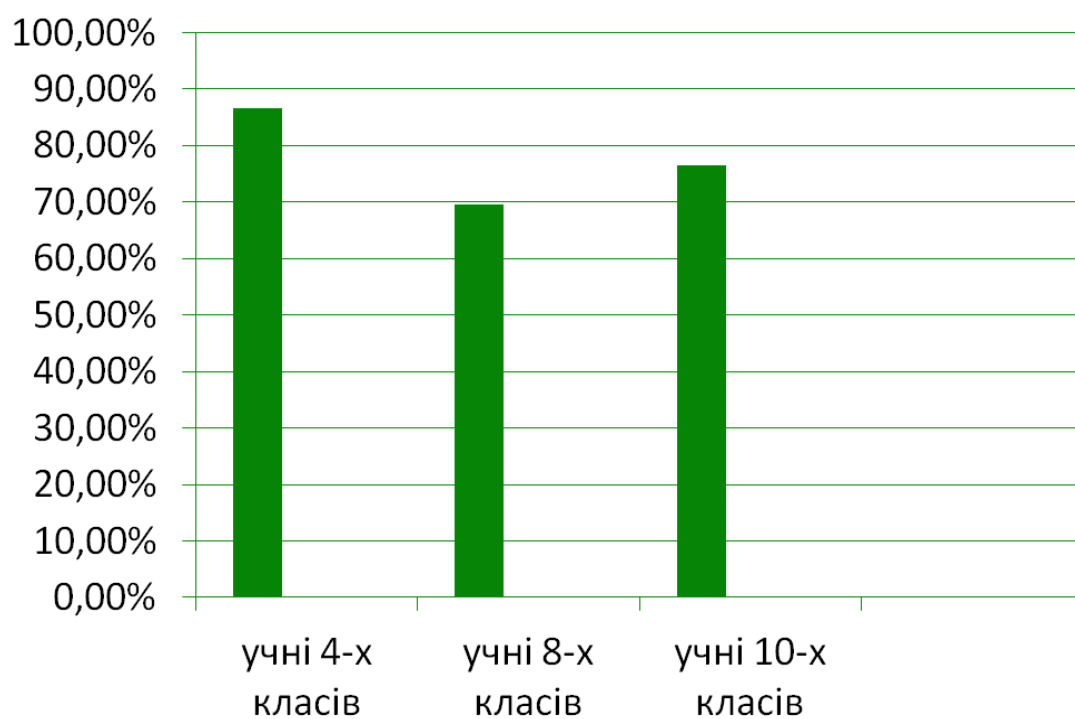
- керівництву ЗЗСО розробити план заходів щодо покращення санітарно-гігієнічних умов, гарячого харчування, шляхом участі у різноманітних конкурсах, проєктах та програмах;
- практичному психологу школи системно проводити психологічні тренінги, індивідуальні та групові бесіди щодо покращення міжособистісних та партнерських стосунків в системі «учні-вчителі-батьки» ;
- класним керівникам постійно проводити різного роду інтерактивні заходи, години спілкування з національно-патріотичного виховання, питань пропаганди здорового способу життя, морально-етичних, соціальних ціннісних орієнтирів учнівської молоді;
- педагогічним працівникам при плануванні уроків та позакласних заходів слід враховувати те, що безпекова складова освітнього процесу та виховання мають стати наскрізними лініями. Залучати учнів до участі в різноманітних конкурсах, предметних олімпіадах, пошуково-дослідницькій роботі.
- педагогу-організатору створити умови для позитивної соціалізації та самореалізації учнів у різноманітних шкільних заходах в позаурочний час. Організувати соціальну підтримку дітей пільгових категорій;

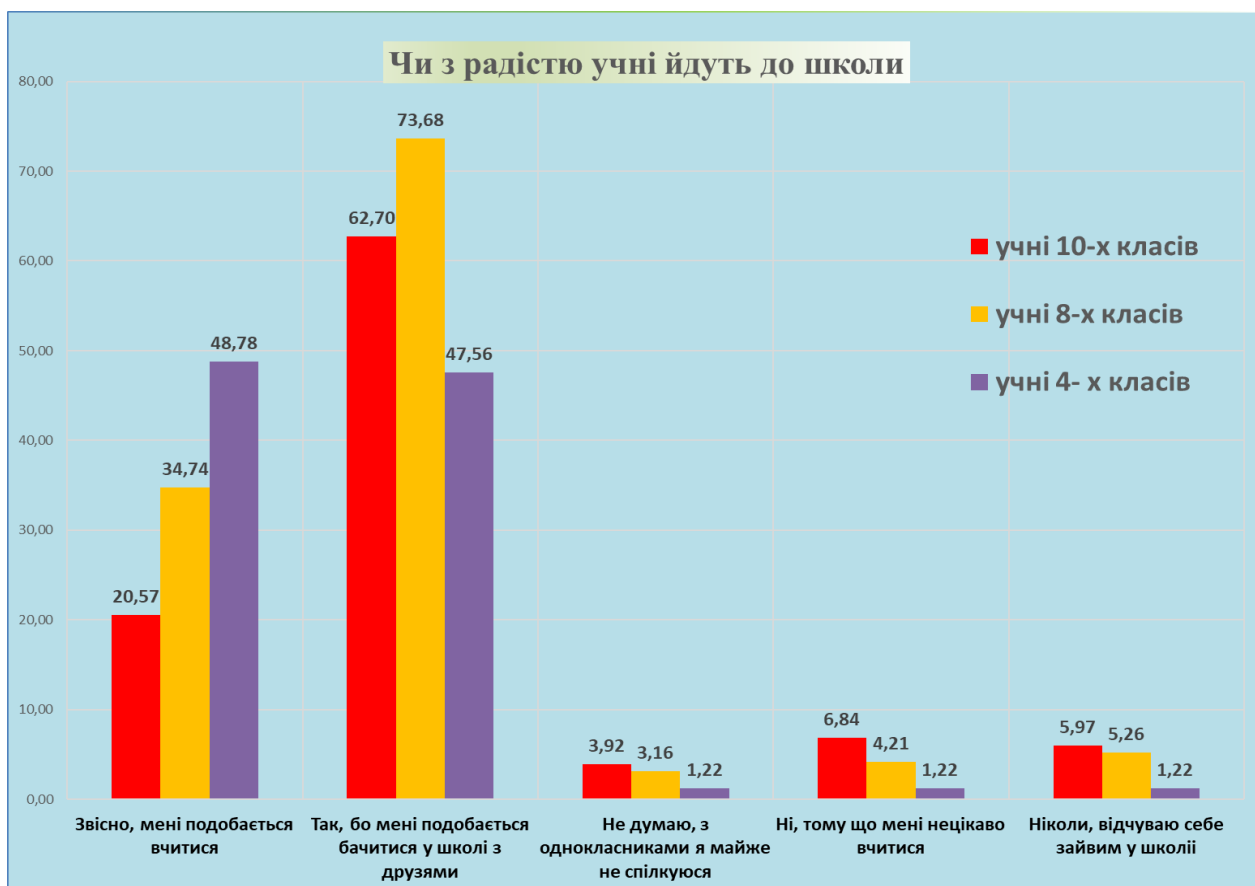
- учнівському самоврядуванню виробляти навички самоврядування, соціальної активності та соціальної відповідальності учнів, виявляти та стимулювати розвиток творчого потенціалу, впливати на розвиток творчих рис характеру: цілеспрямованості, винахідливості, оригінальності та готовності до виправданого ризику.
- батьківському самоврядуванню мотивувати батьків до участі у проведенні майстер-класів для учнів профорієнтаційної спрямованості, загальношкільних свят, акцій, спортивних змагань;
- партнерам закладу освіти залучати учнів до профорієнтаційної та просвітницької діяльності.

**Графік проведення анкетування
у е-форматі педагогічних працівників, учнів 4-х, 8-х та 10-х класів**

Час проведення	Клас	Місце проведення
1 урок (08.00)	8 А	комп'ютерні класи
2 урок (08.50)	8 Б	комп'ютерні класи
3 урок (09.50)	8 В	комп'ютерні класи
4 урок (10.40)	10 А	комп'ютерні класи
5 урок (11.30)	10 Б	комп'ютерні класи
6 урок (12.20)	8 Г	комп'ютерні класи
7 урок (13.15)	4 А	комп'ютерні класи
8 урок (14.25)	4 Г	комп'ютерні класи
9 урок (15.05)	4 В	комп'ютерні класи
10 урок (15.55)	4 Б	комп'ютерні класи
11 урок (16.45)	педагогічні працівники	актовий зал

Кількість успішних учнів, які взяли участь в опитуванні

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ																
Головна Нормативні документи Методологічна база Анкети Результати анкетувань Зайти																
Примусування до участі в заходах, які мене не цікавлять		9	9.47	4	4.21	5	5.26	2	2.11	7	7.37	0	0.00	0.00	1.05	8.42
Незадовільні умови навчання (погано видно, холодно, незручно сидіти і т. д.)		14	14.74	6	6.32	8	8.42	3	3.16	11	11.58	0	0.00	0.00	1.05	13.68
Не відчував/відчувала дискомфорту		35	36.84	15	15.79	20	21.05	10	10.53	25	26.32	0	0.00	0.00	1.05	35.79
Інше (напиши): _____		3	3.16	1	1.05	2	2.11	1	1.05	2	2.11	0	0.00	0.00	0.00	3.16
41 Як думаєш, Твої батьки довіряють учителям?																
Відповідь/проблема		К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%	З них - ВПО з 2014р.	%	З них - ВПО з 2022р.	%	Без зміни МП
Так, усім		26	27.37	12	12.63	14	14.74	6	6.32	20	21.05	0	0.00	0.00	0.00	26
Більшості		40	42.11	21	22.11	19	20.00	17	17.89	23	24.21	0	0.00	0.00	3.16	38.95
Лише деякому		9	9.47	4	4.21	5	5.26	1	1.05	8	8.42	0	0.00	0.00	0.00	9
Залежить від ситуації		16	16.84	4	4.21	12	12.63	4	4.21	12	12.63	0	0.00	0.00	0.00	16
Ні, не довіряють		4	4.21	2	2.11	2	2.11	1	1.05	3	3.16	0	0.00	0.00	1.05	3
42 На розвиток яких рис в учнів найбільше впливає Твоя школа? Можеш обрати до п'яти відповідей																
Відповідь/проблема		К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%	З них - ВПО з 2014р.	%	З них - ВПО з 2022р.	%	Без зміни МП

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ															
Головна Нормативні документи Методологічна база Анкети Результати анкетувань Звіти															
Моєю думкою вчителі цікавляться, в чому вони не погоджуються	2	2.44	1	1.22	1	1.22	0	0.00	2	2.44	2	2.44	0	0.00	
Моєю думкою вчителі цікавляться, в чому вони вважко відповісти	11	13.41	7	8.54	4	4.88	4	4.88	7	8.54	11	13.41	0	0.00	
12 Чи знаєш Ти правила, за якими у школі організовано учнівське самоврядування?															
Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%	З них - 4 клас	%	З них - 5 клас	%	
Так, знаю	35	42.68	15	18.29	20	24.39	2	2.44	33	40.24	35	42.68	0	0.00	
Не впевнений, що знаю	38	46.34	18	21.95	20	24.39	7	8.54	31	37.80	38	46.34	0	0.00	
Ні, не знаю	9	10.98	7	8.54	2	2.44	2	2.44	7	8.54	9	10.98	0	0.00	
13 Чи минулого навчального року класний керівник обговорював/ла з учнями, що разом робитимете в позаурочний час?															
Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%	З них - 4 клас	%	З них - 5 клас	%	
Так, ми класом вирішували, що робитимемо, куди поїдемо	34	41.46	12	14.63	22	26.83	7	8.54	27	32.93	34	41.46	0	0.00	
Дещо разом обговорювали, дещо - ні	34	41.46	18	21.95	16	19.51	2	2.44	32	39.02	34	41.46	0	0.00	

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ															
Головна Нормативні документи Методологічна база Анкети Результати анкетувань Звіти															
28 Для чого та як діє учнівське самоврядування класу/школи? Обери варіант завершення вислову, до якого схилиєшся															
Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%	З них - 4 клас	%	З них - 5 клас	%	
Учніське самоврядування створене для того, щоб...представляти інтереси та захищати права учнів, брати участь в керуванні школою	50	60.98	22	26.83	28	34.15	6	7.32	44	53.66	50	60.98	0	0.00	
Учніське самоврядування створене для того, щоб...організовувати позаурочні заходи, які запланували класний керівник/дирекція школи	24	29.27	14	17.07	10	12.20	4	4.88	20	24.39	24	29.27	0	0.00	

